

Posudek magisterské diplomové práce p. Petra Čecha, Osídlení Žatce v středohradištním období. Raně středověký hrad Žatec v 2. polovině 9. století podle archeologických pramenů, Praha 2006, 72 strany, 68 obr., 48 tab.

Práce je archeologickým příspěvkem k poznání významného přemyslovského hradiště Žatce, jednoho z nejdůležitějších raně středověkých českých správních center, o jehož počátcích není nic bezpečného známo. Z Kosmovy neurčité zmínky o tomto hradu, včleněné do jeho líčení tzv. lucké války, dosavadní archeologické i historické bádání spojovalo počátky tohoto objektu až s přemyslovským ovládnutím tamější krajiny. Nová svědectví o počátcích osídlení žatecké ostrožny v raném středověku přinesly až nejnovější archeologické výzkumy prováděné v souvislosti s různými stavebními aktivitami v tomto městě. Většinu těchto výzkumů vedl diplomant.

Jako téma své práce zvolil P. Čech zpracování a vyhodnocení těch výzkumů, jež se týkají podle jeho názoru nejstarší fáze tamějšího raně středověkého období. I když toto ohraničení tématu je dobře pochopitelné (a to s ohledem na časovou a technickou náročnost zpracování archeologických památek), přesto tímto způsobem byla práce ochuzena (nebylo možno např. poznat odlišnosti tohoto osídlení od situace v mladších epochách).

Po stručném úvodu shrnujícím základní údaje o Žatci (o jeho topografii, o názorech dosavadního bádání) přistoupil autor k popisu archeologických pramenů. Uvádí celkem 49 poloh, na kterých byly zjištěny sídlištní situace s památkami kladenými do středohradištního období. Na nich bylo získáno celkem 541 typických keramických zlomků. K jejich popisu vypracoval autor kód přihlížející k formování okraje nádob a k výzdobě nádob. Autor nezískal při výzkumech žádné doprovodné památky, které by umožňovaly přesnější absolutní chronologii keramiky. Nálezy čtyř skleněných olivovitých perel k upřesnění chronologie mnoho nepřispívají (v Čechách se objevují od známého kolínského hrobu až po pohřebiště datovaná mincemi). Autor se proto opírá o rámcovou chronologii propracovanou (či spíše předpokládanou) různými autory pro Žatecko i jiné oblasti Čech (o chronologii keramiky klčovského typu, libočanského typu aj.).

Nepochybně významným a důležitým nálezem je v Žatci objev příkopu přetínajícího tamější ostrožnu. Autor ho označuje za nejstarší žateckou fortifikaci. Poněvadž se v jeho zásypu objevuje i keramika libočanského typu B a keramika s kalichovitými okraji, autor nutně musí předpokládat jeho dlouhé zaplňování.

Zbytky sídlištních objektů byly sice výzkumem zachyceny, avšak většinou díky způsobu jeho vedení (kdy sledoval liniové a další výkopy), mnoho informací nepřinesly. Jednalo se o jakési usedlosti s dlážděnými dvory.

Autor v práci opakuje své názory na stáří raně středověkých hradišť v severozápadních Čechách. Se svými názory seznámil odbornou veřejnost již dříve v jedné studii, o které se nyní v tisku diskutuje.

Velmi stručný závěr práce neshrnuje autorovy poznatky o nejstarších dějinách Žatce, ale je spíše obecným pohledem na možnosti a perspektivy studia raně středověké keramiky na Žatecku.

Obecně lze říci, že předložená práce je jakýmsi vstupem do archeologické problematiky Žatce. Autor shrnul nálezy, které zatím představují nejstarší doklady tamějšího raně středověkého osídlení. Jeho přesné absolutní datování je však problémem.

Práce – bohužel – obsahuje řadu formálních nedostatků, které svědčí o určitém spěchu při jejím dokončování. Uvádím několik náhodně vybraných příkladů:

obr. 44 - na dvou různých místech vyznačena lokalita 100

s. 49 - odkaz na tab. 36:13, kde má být zlomek dna (tam však není)

s. 51 - odkaz na přílohu s pylovou analýzou (v práci však není)

s. 45 - odkaz na korálek na obr. 54 (správně má být 57)

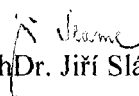
v práci je 2x obr. 38 (jednou na s. 23 a jednou jako samostatná příloha)

s. 42 - odkaz na obr. 13:8 s údajně zvláštní keramikou (na citovaném obr. nic zvláštního není)

s. 18, obr. 26 - podle mého názoru profil neodpovídá půdorysu. Podobných nepřesností obsahuje práce více.

Práci doporučuji k dalšímu řízení.

Praha, 9. září 2006

prof. PhDr. Jiří Sláma, CSc.